

1811. El setge de Tarragona

Marc Pastor i Sanz

o pel fet de ser un tòpic deixa de ser veritat allò que conèixer la pròpia Història és conèixer-se un mateix. No cal però, adoptar un discurs transcendent per tractar de difondre la importància de tenir coneixements històrics. De fet, resulta obvi

l'interès que desperta aquesta matèria als nostres dies, del qual tenim testimoni en tota mena d'obres documentals i de ficció en forma de novel·la, revista, pel·lícula, sèrie de televisió o còmic.

És en aquests paràmetres que podem emmarcar *1811. El setge de Tarragona*, que es publica oportunament per recordar els fets ocorreguts a la ciutat durant la Guerra del Francès tot just fa dos-cents anys.

Primer de tot, això sí, cal aclarir una qüestió. L'oferta de continguts de gènere històric sovint es divideix entre aquells que tracten d'explicar els fets documentats mitjançant un relat de ficció, i aquells en que tot plegat és únicament un escenari per desenvolupar una peripècia que podria haver-se ambientat perfectament en altra època. Doncs bé, el còmic que ara ens ocupa és dels primers, fet pel qual hem de felicitar els autors. Així, no només ens presenten un drama fruit de la seva invenció sinó que l'aprofiten per vehicular una exposició dels successos relacionats amb el setge. D'aquesta manera, queda palesa la validesa del llenguatge del còmic com a eina de divulgació, capaç de despertar el nostre interès mentre alhora ens fa participants com a lectors.

El guió segueix els passos d'un nen que arriba com a refugiats a Tarragona amb els seus pares, tot fugint de les tropes napoleòniques. Una vegada allí, serà testimoni dels moments més significatius del conflicte, coneixerà les misèries de la guerra, alguns personatges típics d'aquesta i sabrà dels moviments i les tàctiques militars d'ambdós bàndols. Àngel-O. Brunet demostra en aquest sentit gran habilitat per enllaçar la cronologia del setge amb la vida del protagonista, de manera que arribem a saber per ell de gran quantitat de fets. Així mateix, també demostra comptar amb una gran documentació a l'hora de reproduir des d'escenaris de la ciutat fins als usos, costums i vestits de l'època. Però, més enllà de tot això, s'ha de reconèixer que la trama li ha quedat ben rodona. No apunta cap pretensió excessiva i potser per això aconsegueix els seus objectius, que no són altres que entretenir el lector i fer-lo atendre als fets històrics. Quant a aquests últims, potser per donar més varietat o per tal d'abastar els més àrids des d'un punt de vista narratiu, es recorre a una tècnica mixta. Així, al costat d'una narració més clàssica de còmic, trobem certs passatges amb una estructura que ens recorda a les auques medievals. En aquests es dona pas a una explicació en estil directe de l'evolució del conflicte, amb textos curts acompanyats d'il·lustracions.

Per la seva banda, l'aspecte gràfic de *1811. El setge de Tarragona* és d'allò més atractiu gràcies als dibuixos de Hugo Prades i Josep Lluís Zaragoza. El seu estil sembla cridar un públic juvenil però sospite que serà gaudit fàcilment per un de més ample. En tot

cas, és destriable la seva habilitat amb la narració gràfica, que permet de marcar un ritme àgil, entenedor i expressiu capaç d'atrapar el lector. I això tant en les escenes d'acció com en aquelles de caire més dramàtic. També s'agraeix molt la qualitat d'una ambientació descriptiva que ens permet de viure el que degué ser la ciutat en aquella època.

A més, l'edició es presenta acompanyada per diversos materials que ens permetran d'ampliar els nostres coneixements sobre la matèria. Com a fet extraordinari, s'ha de dir que tant el pròleg com l'epíleg són d'allò més adients per posar-nos en antecedents històrics i per saber-ne de les conseqüències, respectivament. Així mateix, també s'inclou una cronologia del setge, com un parell de plànols i un conjunt de fotografies actuals de diverses localitzacions. I, per suposat, una bibliografia bàsica sobre el tema que ens convida a informar-nos pel nostre compte si és que volem saber-ne més.

En conclusió, *1811. El setge de Tarragona* representa un immillorable exemple d'allò que pot arribar a ser la divulgació històrica ben entesa. Al contrari que algunes obres que han vist la llum al caliu de l'edició institucional, en aquest cas estem davant un còmic molt consistent en tots els aspectes que aprofita amb subtilitat el llenguatge del còmic amb una doble intenció lúdica i didàctica. Una vegada llegit, queda clar que és capaç d'assolir els seus objectius amb escreix, cosa que el fa d'allò més recomanable. A més, incorpora dos elements que augmenten el seu valor. El primer, un missatge pacifista que es reafirma al final de l'obra i que serveix de contrapunt necessari a l'historicisme bèl·lic. I el segon, no menys important, la pròpia llengua emprada, ja que no podem menystenir la importància de poder llegir sobre la nostra pròpia Història en català en un mitjà d'expressió com el còmic, on sovint la minorització és la norma.

1811. El setge de Tarragona

Edita: Ajuntament de Tarragona, 2011

Guió: Àngel-O. Brunet

Il·lustradors: Hugo Prades i Josep Lluís Zaragoza

Amb la col·laboració de Ramon Sarlé
